

ODŮVODNĚNÍ

návrhu vyhlášky o informačních povinnostech některých osob oprávněných poskytovat platební služby nebo vydávat elektronické peníze

I. OBECNÁ ČÁST

1. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejich hlavních principů

Předkládaný návrh nové vyhlášky je vypracován v návaznosti na změny v oblasti platebního styku, které souvisejí s transpozicí směrnice PSD2 (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2015/2366 ze dne ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu) do českého právního řádu prostřednictvím vládního návrhu nového zákona o platebním styku (ST 1059). Poslanecká sněmovna schválila tento návrh dne 8. září 2017, který byl jako ST 196 postoupen Senátu k projednání.

Předkládaný návrh nové prováděcí vyhlášky upravuje oblast informačních povinností osob podle nového zákona o platebním styku v souladu s jeho ustanoveními § 30 odst. 2, § 49 odst. 1, § 65 odst. 1, § 89 odst. 3 a § 106 odst. 1. Dosavadní vyhláška upravující výkaznictví podle zákona o platebním styku č. 142/2011 Sb. bude s účinností nového zákona o platebním styku zrušena, proto je třeba vydat vyhlášku novou.

K provedení zákonných zmocnění návrh vyhlášky upravuje předkládání výkazů České národní bance k plnění informačních povinností některých osob oprávněných poskytovat platební služby nebo vydávat elektronické peníze za podmínek stanovených novým zákonem o platebním styku. Nová vyhláška tak plně nahrazuje stávající vyhlášku č. 142/2011 Sb., o předkládání informací platebními institucemi, institucemi elektronických peněz, poskytovateli platebních služeb malého rozsahu a vydavateli elektronických peněz malého rozsahu České národní bance.

Nově vyhláška sjednocuje předkládané výkazy „Čtvrtletní rozvaha“ a „Čtvrtletní výkaz zisku a ztráty“ pro instituce účtující podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, nebo účtující podle vyhlášky č. 501/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi. Výkazy obsahují základní účetní údaje ve struktuře vycházející ze způsobu účtování vykazující osoby.

Dále vyhláška upravuje informační povinnosti správců informací o platebním účtu, tj. nového typu dohlížených osob, které budou moci působit od účinnosti nového zákona o platebním styku a které budou poskytovat výhradně novou platební službu informování o platebním účtu. Vzhledem k nové povinnosti dohlížených osob, které budou poskytovat novou platební službu nepřímé dání platebního příkazu nebo novou platební službu informování o platebním účtu, zřídit pojištění odpovědnosti nebo srovnatelné zajištění a zajišťovat minimální limit pojistného plnění z pojištění a minimální výši srovnatelného zajištění (§ 17, § 46 a § 75 návrhu zákona), se vyhláškou zavádí nový výkaz „Pojištění odpovědnosti nebo srovnatelné zajištění“.

V návaznosti na § 7 písm. c) až f) zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, a na § 8 a § 67 nového zákona o platebním styku, se pro nebankovní poskytovatele platebních služeb poskytujících spotřebitelský nebo jiný úvěr zavádí nový výkaz „Hlášení o poskytnutých spotřebitelských a jiných úvěrech“. Nový výkaz bude mj. zahrnovat údaje o objemu a počtu

poskytnutých a dosud nesplacených spotřebitelských a jiných úvěrů, o objemu a počtu pohledávek po splatnosti delší než 3 měsíce a o výši počátečního kapitálu a následného průběžného kapitálového požadavku. Ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru o kapitálu nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru (§ 14) se použijí obdobně pro poskytovatele platebních služeb malého rozsahu a pro vydavatele elektronických peněz malého rozsahu, jejichž povolení k činnosti se vztahuje na poskytování spotřebitelského úvěru (§ 65 odst. 1 a § 106 odst. 1 zákona o platebním styku).

Účelem právní úpravy nové vyhlášky je zachovat sběr dat k zajištění úkolů ČNB v oblasti dohledu. Stanoví se pravidelná informační povinnost vůči ČNB formou sestavování a předkládání výkazů. Stávající výkazy se proti současnému stavu z hlediska obsahu a termínů předložení nijak nemění, pouze se aktualizovala metodika a popis datových oblastí a informačních prvků. Rovněž se sjednotila podoba výkazů rozvahy a výkazů zisku a ztrát vycházející ze způsobu účtování vykazující osoby. Zavádějí se nové výkazy ve vazbě na nový zákon o platebním styku a na zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru. Ve srovnání se současným stavem se nemění ani způsob předkládání výkazů, kdy vykazující osoby mají možnost zvolit komunikační kanál pro přenos dat podle své velikosti a stupně vnitřní automatizace.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním

Návrh vyhlášky je v souladu se zmocněními uvedenými v ustanoveních § 30 odst. 2 a § 89 odst. 3 nového zákona o platebním styku a podle § 41 odst. 3 zákona č. 6/1993, o České národní bance, ve znění zákona č. 227/2013 Sb.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná vyhláška není transpozičním předpisem, je pouze předpisem technického charakteru k provedení ustanovení zákona stanovujících plnění informačních povinností vůči ČNB. Předkládaný návrh vyhlášky je slučitelný s právem Evropské unie.

4. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Hlavním důvodem pro vydání nové vyhlášky týkající se plnění informačních povinností vůči ČNB podle zákona o platebním styku (informační povinnosti osob oprávněných poskytovat platební služby a vydávat elektronické peníze) je vládní návrh nového zákona o platebním styku, který zrušuje dosavadní prováděcí vyhlášku č. 142/2011 Sb., o předkládání informací platebními institucemi, institucemi elektronických peněz, poskytovateli platebních služeb malého rozsahu a vydavateli elektronických peněz malého rozsahu České národní bance. Proto je třeba vydat vyhlášku novou. Zákon s vydáním prováděcího předpisu k plnění informačních povinností výslovně počítá úpravou zmocňovacích ustanovení. Současně je třeba ve vyhlášce zohlednit rozšíření okruhu dohlížených osob i nové platební služby, a s tím související povinnosti (tj. služba nepřímého dání platebního příkazu a služba informování o platebním účtu, zřízení pojištění odpovědnosti nebo srovnatelného zajištění a povinnost zjišťovat a zajišťovat minimální limit pojistného plnění z pojištění nebo minimální výši srovnatelného zajištění). V návaznosti na zákon o spotřebitelském úvěru a nový zákon o platebním styku se dále zavádí sběr údajů o spotřebitelských a jiných úvěrech poskytovaných nebankovními poskytovateli platebních služeb. Navrhovaná právní úprava zcela nahradí stávající prováděcí vyhlášku. Úprava způsobu plnění informačních povinností podle ustanovení § 30, 49, 65, 89 a 106 nového zákona odpovídá dikci současného zákona o platebním styku a sestavování výkazů a sběr dat se tedy nijak z věcného hlediska nemění.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí.

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty. Z navrhovaných změn nevyplývají zvýšené přímé náklady ani pro Českou národní banku, neboť Česká národní banka využije stávající sběrný systém pro výkaznictví.

Podnikatelské prostředí České republiky, tedy osoby dotčené změnami v informačních povinnostech, budou muset přizpůsobit své informační systémy novým požadavkům. Náklady, které dotčeným osobám vzniknou, nejsou dány přímo prováděcí vyhláškou, ale implementací evropské direktivy v oblasti zákonné úpravy platebního styku.

Vyhláška nemá žádné negativní sociální dopady ani nemá žádné dopady na spotřebitele, na oblast rovnosti mužů a žen, na specifické skupiny obyvatel, na sociálně slabé, ani na osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

Předkládaný návrh vyhlášky nemá žádné negativní dopady na životní prostředí, nemá dopady na bezpečnost nebo obranu státu, ani na výkon státní statistické služby.

6. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava neobsahuje ustanovení, která by byla předmětem diskriminace.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná právní úprava, která se týká předkládání výkazů České národní bance, nevytváří prostor pro korupční rizika.

9. Konzultace

Návrh nové vyhlášky se průběžně konzultuje s Ministerstvem financí a s dotčenými asociacemi subjektů působícími na finančním trhu – Asociací provozovatelů mobilních sítí, Asociací pro devizový trh, Českou FinTech asociací, z.s., Českou leasingovou a finanční asociací a Asociací pro kapitálový trh. Detailní podoba jednotlivých výkazů včetně metodiky byla připomínkována zástupci těchto asociací i vykazujícími osobami.

Návrh nové vyhlášky nepodléhá konzultaci s Evropskou centrální bankou podle Rozhodnutí Rady č. 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů.

Předkládaný návrh neobsahuje řešení, která by představovala zvýšené riziko z hlediska proveditelnosti a vnutitelnosti.

Na základě čl. 3.8 písm. g) Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA) nebylo u vyhlášky provedeno samostatné hodnocení dopadů regulace, neboť hodnocení dopadů je obsaženo již v RIA k návrhu zákona. Současně nejsou v návrhu identifikovány nové dopady

a návrh prováděcího právního předpisu není zpracován nad rámec provedené RIA k návrhu zákona.

Na základě návrhu České národní banky (Plán vyhlášek na rok 2017) potvrdil ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu dne 10. ledna 2017, že se u této vyhlášky neprovede hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad (RIA).

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1

Stanovuje se předmět úpravy vyhlášky na základě zákonné úpravy uvedené v ustanoveních § 30 odst. 2, § 49 odst. 1, § 65 odst. 1, § 89 odst. 3 a § 106 odst. 1 návrhu nového zákona o platebním styku a podle ustanovení § 41 odst. 3 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 227/2013 Sb.

K § 2

Ustanovení § 2 obsahuje vymezení některých pojmů, které jsou potřebné pro správné pochopení jednotlivých ustanovení vyhlášky. Jde o pojmy používané v technických aplikacích pro přípravu a automatizovaný přenos dat do České národní banky. Je definován výkaz, prostřednictvím kterého je vymezen okruh informací předkládaných České národní bance. Definice datového souboru pak navazuje na pojmy používané v aplikacích pro přenos dat, které budou vykazující osoby používat. Shodné definice těchto pojmů jsou uplatňovány obecně ve všech vyhláškách České národní banky, které upravují informační povinnosti osob finančního trhu.

K § 3

Ustanovení § 3 definuje jednotlivé skupiny povinných osob, aby jim bylo možné jednoznačně přiřadit informační povinnosti v souladu s respektováním principu proporcionality a zamezení duplicitního vykazování některých informací.

K § 4

Stanovují se informační povinnosti diferencovaně pro jednotlivé skupiny vykazujících osob ve vazbě na jejich vymezení v § 3. Platební instituce a instituce elektronických peněz nadále sestavují a předkládají čtvrtletní rozvahu, výkaz zisku a ztrát a další výkazy jako podle dosavadní vyhlášky (hlášení o kapitálu, o přípustných aktivech a objemu platebních transakcí a vydaných elektronických peněz a o organizační struktuře). Zahraniční platební instituce a instituce elektronických peněz ze zemí Evropské unie předkládají za činnost provozovanou na území České republiky prostřednictvím pobočky pouze dva základní údaje o objemu platebních transakcí a o objemu vydaných elektronických peněz.

Poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu a vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu předkládají hlášení o přípustných aktivech a o objemu platebních transakcí a vydaných elektronických peněz. Správci informací o platebním účtu předkládají informace o své finanční situaci a organizační struktuře.

V návaznosti na dosavadní právní úpravu se vymezuje předkládání výkazů tzv. hybridními institucemi, tj. institucemi, které vykonávají i jiné činnosti než poskytování platebních služeb a vydávání elektronických peněz. Tyto instituce, které zároveň podléhají dohledu i z důvodu výkonu jiné regulované činnosti a pravidelně předkládají České národní bance výkazy podle jiné prováděcí vyhlášky upravující výkaznictví (obchodníci s cennými papíry, kteří plní informační povinnosti v oblasti podnikání na kapitálovém trhu), v zájmu zamezení duplicity a nežádoucí zátěže předkládají pouze vybrané informace z účetních výkazů a výkazy spojené s obezřetným podnikáním (hlášení o kapitálu a hlášení o přípustných aktivech).

Dále se specifikují výkazy v závislosti na rozsahu oprávnění vykazujících osob. Pokud mají vykazující osoby povolenou službu nepřímého dání platebního příkazu nebo službu informování o platebním účtu, předkládají rovněž výkaz týkající se pojištění odpovědnosti nebo srovnatelného zajištění. Mají-li vykazující osoby povolení poskytovat úvěr podle zákona o platebním styku, předkládají hlášení o poskytnutých spotřebitelských a jiných úvěrech.

K § 5

Ustanovení § 5 stanoví skutečnosti, které jsou společné pro předkládání výkazů všemi vykazujícími osobami. Odkazuje na přílohu, kde je popsán obsah výkazů, kterými bude vykazující osoba plnit svou informační povinnost. Stanovuje jednotný termín předložení pro všechny výkazy s tím, že vzhledem k vazbě údajů na účetnictví posunuje datum na předložení výkazu po skončení roku na pozdější dobu tak, aby vykazující osoba měla dostatek času na přípravu k sestavení výkazů.

Výkazy jsou obecně sestavovány podle českých účetních standardů, pokud však vykazující osoba postupuje podle mezinárodních účetních standardů, sestaví výkazy podle těchto standardů. Ustanovení dále upřesňuje požadavky na způsob přepočtu zahraničních měn na české koruny, nestanoví-li právní předpis upravující vedení účetnictví nebo přímo použitelný předpis Evropské unie upravující obezřetnostní požadavky úvěrových institucí a investičních podniků jinak (např. v případě výkazů PLT (ČNB) 30-04 a PLT (ČNB) 80-04).

K § 6

Česká národní banka provozuje za účelem sběru dat od vykazujících osob rozhraní umožňující dálkový přístup. Toto rozhraní je upraveno variantně tak, aby vykazující osoby měly možnost vybrat si pro ně nejvýhodnější a nejefektivnější způsob komunikace.

V současné době se jedná o webové aplikace SDNS a Webservices, aplikaci EDI/EDIFACT.

Každý z uvedených kanálů se liší z hlediska vhodnosti pro určitý typ instituce, primárních nákladů na pořízení, podporou automatizace na straně vykazující osoby apod. Součástí rozhraní jsou i prostředky k poskytnutí podrobných metodických informací k sestavení výkazů vykazujícími osobami. Česká národní banka rovněž zveřejňuje technické podrobnosti k fungování jednotlivých kanálů a to buď přímo jako součást metodických informací programového rozhraní nebo ve formě manuálů zveřejněných na internetových stránkách.

K předkládání výkazů ČNB prostřednictvím automatizovaného sběru dat výkazů v elektronické formě s využitím výše uvedeného specifického rozhraní neexistuje alternativa v podobě úkonu učiněného vůči ČNB prostřednictvím datové schránky zejména proto, že povaha tohoto úkonu to neumožňuje, a to především z důvodu funkčních vlastností výše uvedených programových aplikací, které datová schránka neumožňuje (navazující automatizované zpracování, automatická kontrola a upomínání dodání datových souborů, velikost podávaných zpráv, kontroly nad daty ve výkazech apod.).

K § 7

V tomto paragrafu je řešena problematika oprav výkazů v případě zjištění chyb vykazující osobou nebo Českou národní bankou. V těchto případech je vykazující osoba povinna opravit daný výkaz a všechny výkazy navazující, pokud jsou touto opravou dotčeny, a zaslat je České národní bance způsobem upraveným v § 6. Specifickým případem je oprava údajů ve vazbě na ověření účetní závěrky auditorem, která je rovněž předkládána jako oprava shodným způsobem.

K § 8

Sestavení a předložení výkazů, které se vztahují k období roku 2017, se dokončí podle dosavadní právní úpravy. Upřesňuje se tak, že pro období sestavení výkazů před 1. lednem 2018 platí původní vyhláška, i když příslušná datová zpráva, resp. výkaz bude zasílán až v termínu, kdy již bude účinná nová vyhláška.

K § 9

Účinnost vyhlášky je stanovena shodně ke dni nabytí účinnosti nového zákona o platebním styku dnem 13. ledna 2018.

K příloze

Příloha obsahuje základní popis obsahu jednotlivých výkazů upravovaných vyhláškou. Detailní metodika jednotlivých výkazů, tj. definice jednotlivých informačních prvků, datových oblastí a souborů, obsah použitých číselníků apod. jsou vzhledem k rozsahu prezentovány prostřednictvím informačních systémů, které jsou využívány pro sběr dat podle § 6.